

Merhaba

Ağustos 2001 tarihinde yayımına başlanan Fider bülteni bu sayısıyla 10.sayısını tamamlamış bulunuyor. Hemen hemen 3 yılı geride bıraktık.Umut ediyoruz ki, sektörümüze bu üç yıl zarfında bültenimizle katkıda bulunmuşuzdur.

2004 yılı leasing sektörü açısından olumlu başladı, işlem hacmi dolar bazında bir önceki yılın aynı dönemine göre % 50 artış gösterdi.Sene sonu rakamları itibariyle de aynı artış oranlarını yakalamayı umut ediyoruz. Sektörel verileri bültenimizin 7-8. ve son sayfasında bulabilirsiniz.

Bilindiği gibi, bir süredir sektörümüzün de içinde bulunduğu banka dışı mali kuruluşların düzenleme ve denetim yetkisinin Hazine Müsteşarlığı'ndan BDDK'ya devri gündemde.Yetkilerin devriyle ilgili düzenleme Kredi Kuruluşları Kanunu Tasarısında yer alıyor.Sn.Ahmet Buldam, bu sayımızda tasarımı genel olarak değerlendirdi.Sn.Buldam'ın yazısı görüş sayfalarımızda yer alıyor.

Bu sene enflasyon muhasebesi, yeni TL'ye geçiş derken tüm sektörleri hummalı bir çalışmaya yönlendiren düzenlemeler yürürlüğe girmekte.Bu sayımızda Ernst&Young şirket ortağı Sn.Ihsan Akar, Yeni TL'nin etkilerine ilişkin bir yazıyla bültenimize katkıda bulundu.

Bültenlerimizde, mümkün olduğunca leasinge konu ekipmanların yoğun olduğu sektörler hakkında da bilgi vermeye çalışıyoruz.Bu amaçla bu sayımıza takım tezgahları sektörünü dahil ettik.Bültenimizin 10-11. sayfalarında sektörün derneği TIAD Genel Sekreteri Sn.Özkan Yücel'in 2003 yılında takım tezgahları sektöründeki gelişmeleri aktaran yazısı mevcut.

Haziran ayında, yurtdışında leasing sektöründe çok deneyimli Amembal kuruluşundan Sudhir Amembal'ın verdiği operasyonel leasing işlemleri konusunda bilgilendirici bir eğitim düzenledik.Bir süredir sektörümüzün gündeminde olan operasyonel leasing konusunda "artık değer riski" ne ilişkin bilgilendirici bir yazıyı bu sayımızda bulabilirsiniz.Bültenimizin 9. sayfasında yer alan yazı Koçlease/Sn.Serhan Ketencioğlu tarafından kaleme alındı.

Son sayfalarımızda ise Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinde leasing uygulamalarını inceledik.Bültenimize tüm katkıda bulunanlara teşekkür ediyoruz.

Bir sonraki sayımızda buluşmak üzere.

Sağlıcakla kalın... FİDER

Kredi Kuruluşları Kanunu Ne Getiriyor?

Ahmet BULDAM

BDDK'ca hazırlanan 'Kredi Kuruluşları Kanunu' taslağı geçtiği ay sonunda ilgili kuruluşların değerlendirmesine açıldı.

Devlet Bakanı Şener, taslak için çeşitli kaynaklardan yararlanıldığını bildirdi. Bunları, AB dokümanları ve (özellikle Avusturya, Almanya, Hollanda) mevzuatı ile İsviçre mevzuatı; IMF, Dünya Bankası, OECD ve benzeri uluslararası otoritelerce kabul edilen ilkeler ve diğer uluslararası standartlar olarak açıkladı. Ayrıca taslağın Türk Ticaret, Bankalar, Sermaye Piyasası ve Rekabet hukukumuzla uyumlu olmasına da özen gösterilmişti.

Sayın Bakan'ın verdiği bilgiye göre amaç BDDK'nın düzenleme ve denetleme yetkilerini güçlendirmek, netleştirmek ve birleştirmek.

Ne var ki, taslak sınırlı olarak ve gizli kaydıyla dağıtıldığı için kamuoyunda açıkça tartışılmıyor. Bu yazıda, önce IMF'in bu alanda üstlendiği rolü biraz açmaya, ardından da bu kapsamlı taslak hakkında edinebildiğim bazı bilgilere göre finansal kiralama açısından genel bir değerlendirme yapmaya çalışacağım. Taslak üzerine yapılan değerlendirmeler arasında tabii ki en ağırlık taşıyanı Türkiye Bankalar Birliği'ninki. Başkan Özince, küresel standartların iyi şeyler olduğunu, ancak banka bilançolarının son tahlilde ekonominin bir yansıması olduğunu hatırlatıyor. Sayın Özince'nin daha önce de çeşitli kereler dile getirdiği bu yaklaşım, banka müşterilerinin çalışma tarzı AB'ye yakınlaşmadıkça Türk bankalarını AB çitallerinden aşımaya çalışmanın ne kadar anlamı olacağını haklı olarak sorguluyor. Bu, kanun tasarısının kapsadığı tüm kredi kuruluşlarının ortak sıkıntısı.

Kimi eleştiriler de, mali sektörde birbirini izleyen tepki kanunlarının nerede duracağını sorguluyordu. Acaba bu tasarımı bir tepki tasarısı olarak mı görmeliyiz?

Evet. Ben bu çalışmanın hem içten hem de dıştan gelen tepkileri yansıttığı kanısındayım.

İç tepkinin kaynağı ortada. 40 milyar doları bulan faturası hal-ka yansımış bir mali sektör krizinin 'artçı şokları' henüz bitmedi. Ayrıca Ekonomik programın başarısı için de topluma güven vermek gerekiyor. Enflasyonla beraber reel faizlerin ateşinin de düşmesi için, ulusal tasarruflar tüm gücüyle mali sektöre dönmeli.

Uluslararası tepki ise, bir dönüşüm geçiren IMF'den kaynaklanıyor. IMF şimdi tüm dünyada mali sektörü şekillendirmek konusunda eskiye göre çok daha kararlı.

1980'li yıllarda mali sektörde 'denetimi gevşetme ve araçları kaldırma' (deregulation & disintermediation) politikaları en ön plandaydı. Mali piyasalar hızla özgürleşti, küreselleşti. Böyle iken 2000'lere neden dünyada 'mali sektörde daha sıkı gözetim ve denetim' ana fikri ile girdik ?

Bu süreci iyi anlamak için, 60 yıl kadar geriye gitmek gerek. Aslında IMF'in orijinal misyonu (ki, 1946 tarihini taşıyor), dünya

Devamı Sf. 4'de

LEASING İLE İLGİLİ KAYNAK KİTAPLAR

- ◆ Finansal Kiralama (Leasing)
Mehmet Koç
Beta Yayınları, 2004
- ◆ Finansal Kiralama
Nuray Ergül - Sezai Dumanoğlu
D&R Yayınları, 2003
- ◆ Leasing & Asset Finance,
4. Baskı
Euromoney, 2003
- ◆ Islamic Asset Management
Euromoney, 2004

KURSLAR...SEMİNERLER

- ☛ Advanced Lease Finance
Euromoney/ 13-15 Eylül 2004
Londra
- ☛ Value-Add Leasing
Euromoney/ 23-24 Eylül 2004
Londra
- ☛ Eurofinas & Leaseurope
Yıllık Konferansı
3-5 Ekim 2004
Sorrento, İtalya
- ☛ Vendor Leasing & Insolvency
Leasing Life Training
2 Kasım 2004
Londra
- ☛ Big Ticket Lease Transactions
Euromoney/ 15-16 Kasım 2004
NewYork City
- ☛ Legal & Documentary Issues in
Lease Transactions
Euromoney/ 6-7 Aralık 2004
San Francisco

Avrupa Birliği'nde UMS'ye Geçişin Sıkıntıları

Bilindiği gibi AB Komisyonu 2001 yılında, AB bünyesinde hisse senetleri borsalar ve diğer teşkilatlanmış piyasalarda işlem gören şirketlerin (bankalar ve sigorta şirketleri dahil) konsolide bilançolarının 01.01.2005 tarihinden itibaren Uluslararası Muhasabe Standartlarına (UMS), yeni ismiyle Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına (UFRS) göre düzenlenmesini kararlaştırmıştı.

Leasing sektörünü de etkileyecek uygulama, banka yan kuruluşu olan leasing şirketlerine 2005 itibariyle bankalarıyla konsolidasyonda mali tablolarını UFRS'ye göre düzenleme zorunluluğu getiriyor. Avrupa Leasing Şirketleri Federasyonu-Leaseurope bünyesinde 2001'den bu yana bu konudaki çalışmalar ve lobi faaliyetleri sürdürülüyor. Ancak son gelişen noktada bazı standartlardaki belirsizlikler devam ediyor. Öte yandan, ülkeler UFRS'ye geçişin etkilerini değerlendiriyorlar. Çek Cumhuriyeti, düzenlenmiş piyasalardaki şirketlerin münferid hesapları içinde UFRS'yi yürürlüğe koydu ancak vergi kanunlarındaki "hukuki mülkiyet"i esas alan uygulamada bir değişiklik yapılmadı. Finlandiya, finans şirketlerinin sadece konsolide bazda değil, münferid bilançolarının da UFRS'ye göre hazırlanmasını zorunlu tuttu. Almanya, AB'nin belirlediği sektörler dışındaki sektörlerde de grup bilançoları için UFRS uygulanması teklifini meclise sundu. Ancak, hem vergi açısından hem de raporlama açısından münferid hesaplar eskiden olduğu gibi ulusal muhasabe standartlarına (national GAAP) göre tutulacak. İtalya'da ise Merkez Bankası, UFRS'nin münferid hesaplarda da uygulanması için baskıda bulunuyor. Bunun durum, sonrasında vergi bilançosu açısından da aynı standartların uygulanmasını getirebilir ve leasing sektörünü olumsuz etkileyebilir. Bu nedenle İtalya Leasing Birliği hükümet ile yoğun lobi faaliyetleri içinde. Hollanda'da ise leasing şirketlerinin UMS kurallarını anlamakta ve yorumlamakta zorlandığı ifade ediliyor, ayrıca Basel II ile UMS arasında tutarsızlıklar olduğu belirtiliyor. Portekiz'de şirketlerin "bekle ve gör" politikasını izlediği ve bir çok hususun netleştirilmediği söyleniyor. Avrupa leasing sektöründe en çok tartışılan konu, yeni standartların operasyonel leasing işlemlerinde faiz bazlı yıllık amortisman methodu yerine eşit tutarda (düz) amortisman ayrılmasını getiriyor olması.

Şeker Leasing Halka Açılıyor

1997 yılında kurulan Şeker Leasing Temmuz ayında halka açılıyor.Şeker Yatırımın A.Ş.'nin aracılık edeceği ve

beher hissenin 1.400.-TL olarak belirlendiği halka arz, sabit fiyatla talep toplama yöntemi ve bakiyeyi yüklenim esasına göre gerçekleşecek. Şirket, 16.000.000.000.000.-TL'lik ödenmiş sermayesini bedelli olarak 18. 823. 530. 000. 000.-TL'ye çıkarılacak olup mevcut ortakların rüçhan hakları kısıtlanarak 2.823.530.000.000.-TL'lik nominal değerli hisse senedi ihraç edecek.

Halka arzda yurtiçi kurumsal yatırımcılara yüzde 10, yurtiçi büyük bireysel yatırımcılara yüzde 20 ve yurtiçi küçük bireysel yatırımcılara yüzde 70 oranında tahsisat yapılacağı belirtiliyor.

15-16 Temmuz tarihlerinde yapılması beklenen halka arz için şirket yetkilileri "Şeker Leasing kuruluşundan bugüne kadar düzenli olarak büyümesini sürdürmüş ve bugün geldiği noktada halka açılarak firmanın daha şeffaf bir hale gelmesini hedeflemektedir. Bu şeffaflık had safhada rekabetin olduğu sektörümüzde hem müşterilerimiz hem de kreditorlerimiz açısından firmamıza bir prestij sağlayacak; ayrıca sermayemizi de güçlendirecektir." diyorlar.

FİDER "Geleceğin Stratejileri : Operasyonel Leasing ve Diğer Teknikler" Eğitimi Düzenledi

Fider, 21 Haziran tarihinde "Geleceğin Stratejileri: Operasyonel Leasing ve Diğer Teknikler" konulu bir eğitim düzenledi.Eğitim, dünya leasing sektöründe tanınan ve 20'den fazla ülkede leasingin gelişmesine yönelik hükümetlere danışmanlık yapmış olan Amembal firmasından Sudhir Amembal tarafından verildi.

İstanbul/ The Plaza Otel'de düzenlenen eğitime 14 Leasing Şirketinden toplam 35 kişi katıldı.Bir günlük eğitimde, operasyonel leasingin gelişmiş piyasalardaki uygulamaları ile leasing sektöründeki son teknikler aktarıldı. Ayrıca, Türkiye'de 2003 yılında değişen leaseinge özgü vergi düzenlemeleri ile gelişmiş ülkelerdeki vergi ve muhasebe uygulamalarının karşılaştırması yapılarak, yurtdışında operasyonel leasingin vergi ve muhasebe standartlarındaki farklı uygulamalarına değinildi.

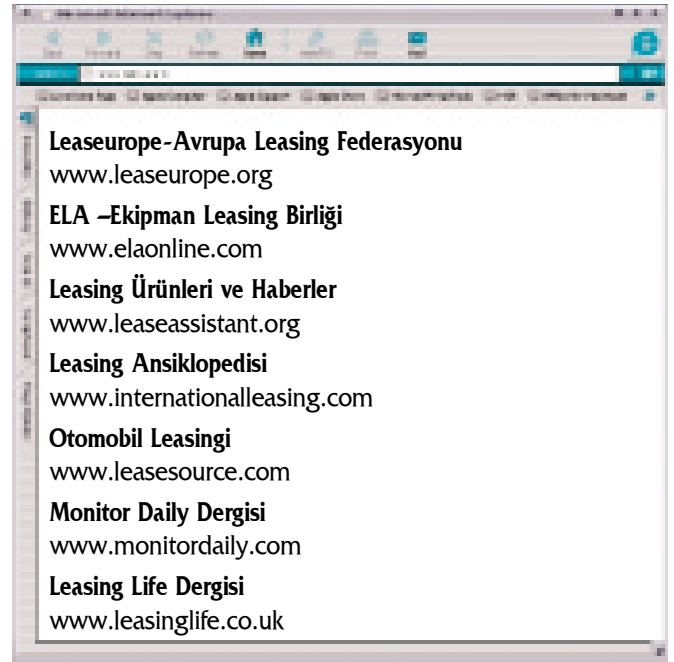
Dünya Leasing Kongresi Haziran Ayında Londra'da Yapıldı

Euromoney tarafından bu sene 22.si düzenlenen Kongre 16-17 Haziran tarihlerinde Londra'da yapıldı.Türkiye'den 12 kişinin katıldığı Kongre'de Siemens Leasing Genel Müdürü ve Fider Yönetim Kurulu Üyesi Bülent Taşar, Türkiye'de yeni vergi kanunları sonrası leasing sektörünü değerlendiren bir sunum yaptı.

Çok sayıda ülkeden leasing profesyonellerinin katıldığı 2 günlük Kongre'de Dünyada leasing konusundaki son gelişmeler aktarıldı.Ülke örnekleri açısından Türkiye ile birlikte Hindistan,İngiltere,Avustralya, Almanya ve Rusya uygulamaları anlatıldı. Ayrıca Kongrenin gündeminde olan bir diğer husus Leasing Muhasebesinde Uyumlaştırma Çalışmaları idi.Avrupa Birliği'nde 2005 itibarıyla Uluslararası Muhasebe Standartlarının benimsenmesi nedeniyle bu konu katılımcıların en çok ilgisini çeken konular arasında yer aldı.

Leasing İle İlgili Web Siteleri

Kredi Kuruluşları Kanunu Ne Getiriyor?

Ahmet BULDAM*

Baştarafı Sf. 1'de

ticaretini canlandırmak için üye devletlerin ödemeler dengesi açıklarını finanse etmeyi öngörüyordu. 1950'li ve 1960'lı yıllarda bu açıklar temelde 'cari hesap' (mal ve hizmet ticareti) açıklarından doğuyordu. Başka türlü de olamazdı, çünkü bütün ülkelerde 'sermaye hesapları' (uluslar arası mali akımlar) sıkı denetim altındaydı.

Fon bu dönemde hala desteğini mali aracılıkla sınırlı tutuyor, kimseden 'yapısal reform' filan istemiyordu.

1980'lerde başlayan mali küreselleşme uluslar arası finansın yapısını çok değiştirdi. Bankalar aradan çekilerek yerlerini 'piyasalar'a bıraktılar.

1994'ten 2001'e kadar oluşan bir dizi 'yükselen piyasa mali sektör krizi' yeni yapıdaki ciddi çarpıklıkları su yüzüne çıkardı. Bu krizler başlar başlamaz birkaç günde müthiş bir hızla derinleşiyorlardı ve 'bulaşıcı' idiler. Risklerin yaygın ve karmaşık bağlantılar içinde yayılmış olması yüzünden birkaç hafta içinde hemen tüm piyasalar etkileniyordu. Bir ülkede borcun 'sürdürülebilirliğini' riske sokan (ya da öyle algılanan) herhangi bir olay krizi tetiklemeye yeterliydi. 'Sıcak para'yı yönetenler ülke risklerini aynı anda boşaltıyor, bunu yaparken de arkada bir yıkıntı bırakıyorlardı.

Bu krizlerde öncü belirtiler genellikle yaygın bir iyimserlikle perdeleniyor, bu yüzden kriz hemen herkesi hazırlıksız yakalıyordu. IMF de hazırlıksız olanlar arasındaydı. Bundan da öte, IMF gözetimi altındaki Türkiye ve Arjantin'de krizler patlayınca, sorumlu arayanlar gözlerini Fon'a çevirdiler.

Kaynaklarının tamamına yakını bu tür krizlerde bloke olduktan sonradır ki IMF yeni bir yaklaşım geliştirme gereğini duydu. Bu yaklaşım, 'egemenlik mali piyasalarıdır' ilkesini içine sindirmekle başlıyordu. Fon, piyasalarla bilek güreşi yapmayacaktı.

2002 başlarında IMF Dış İlişkiler Direktörü Dawson bu dönüşümü şöyle formüle ediyordu:

'Arjantin deneyiminin gösterdiği şudur: hangi kur rejimini seçerseniz seçin, ne kadar dış destek gelirse gelsin ve ülkede ne denli güçlü bir iktidar olursa olsun, asıl belirleyici olan devletin güttüğü politikaya halkın ve piyasaların güvenip güvenmediğidir.'

Fon'un Başkan Vekili Krueger ise geçtiğimiz ay yaptığı bir konuşmada, üye ülke ekonomik politikalarını değerlendirmeyi asli görevlerinden biri saymaya başladığını vurguluyor. Tüm üyelerle yapılan (ülkemizde de bu ay yürütülen) '4. Madde Görüşmeleri'nin ortak gündemi şöyle: mülkiyet hakları, vergi performansı, rüşvet/yolsuzluk, şeffaflık, ve tabii bir de mali sektörün denetimi. Yani, yapısal reformlar, ve aralarında belki de en önemlisi olan mali sektör reformları.

'Mali Sektör Değerlendirme Programı' adıyla geliştirilen çalışmaya Fon büyük öncelik veriyor. Fon, kaynaklarının en büyük birkaç kullanıcısı arasında olan Türkiye'de de bu konu en ön planda.

Bu nedenle de son Koalisyon Hükümeti döneminde imzalanan Temmuz 2002 Niyet Mektubu'nda 10 sayfanın 4'ünü Mali Sektör Reformu kapsadı. Aynı başlık altında aşağıdaki ifade yer aldı:

'Konsolide denetimin daha kolaylaştırılmasını teminen ... (bankacılık dışı mali kurumların) ... denetim sorumluluğunu 1 Temmuz 2003'ten geçerli olmak üzere BDDK'ya devreden bir kanun taslağı 2003 yılı Mart ayı sonuna kadar Meclis'e sevk edilecektir.'

Bu yüklenim, IMF desteğinin ön koşulları (performans kriterleri) arasına da girdi. İşte hazırlanan taslak, 1,5 yıl gecikmeli ola-

rak bu yüklenimin yerine getirilmesi anlamını taşıyor.

Finansal kiralama sektörü açısından, taslaktaki ana fikrin, 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu'nun (FKK) korunması olduğu anlaşılıyor. Bu çok olumlu. Daha önce FKK'nu ikame edecek bazı yasa hazırlıklarının yapıldığına dikkat çekmiş ve bunun sakıncalarını dile getirmiştik.¹ Başarılı olmuş bir düzenlemeyi yok etmek gerçekten büyük bir hata olacaktır.

Kanunun finansal kiralama şirketlerini doğrudan kapsamına alması düşünülmemiş. Taslağın adında geçen 'Kredi Kuruluşları' deyimi sadece Banka ve ÖFK'ları anlatıyor. Kanunun kapsamına bankalar, ÖFK'lar, 'kalkınma ve yatırım bankaları' ile 'finansal holding şirketleri' giriyor. Bu durumda Finansal Kiralama şirketleri bu tür kuruluşlar ile 'bağlı ortaklık' ilişkisinde oldukları ölçüde bu kanuna göre yapılacak düzenlemelere tabi olacak.

Öte yandan tasarı, bu düzenleme ve denetimi yapacak olan kurumu değiştirmeyi hedef alıyor. Finansal kiralama ile ilgili düzenleme ve denetleme yetkisinin, kanuna konan bir madde ile Hazine Müsteşarlığı'ndan BDDK'na geçmesi düşünülüyor. BDDK'nun bu yetkisini, kapsama giren durumlarda bu kanuna göre, bunun dışında FKK'na göre kullanması söz konusu.

IMF'in mali piyasaların denetimine yaklaşımı, bu işlevin Hükümet organları eliyle değil, özerk ya da yarı-özerk otoriteler eliyle yürütülmesini öngörüyor. Ayrıca, Türkiye'de kriz öncesinde bankaların konsolide denetimi yetersizdi. Denetimin BDDK'da toplanmasının bu yaraya da merhem olacağı düşünülüyor.

Bu konuyu da daha önce burada ele almıştık.² Düzenleme ve denetlemenin hangi kurum eliyle yapıldığının 'reform' kapsamında görülecek kadar hayati bir konu olduğu kanısında değilim. Bunun bir reform olarak görülmesi, eldeki mevzuatın konsolide denetime elvermediği iddiasından kaynaklanıyor. Bu gerekçe, niyet mektuplarında da yer aldı. Oysa halen bir banka veya ÖFK'yla konsolide bir finansal kiralama şirketinin BDDK tarafından denetlenmesine engel olacak yasal, kurumsal, hiç bir neden yok. Uzmanlık ve teşkilat eksikliği varsa, bunun tamamlanması apayrı bir konu.

Öte yandan bu yasa taslağı ile gündeme gelen önemli bir konu da 'kredi kuruluşu' kavramı. Bu kavram, uluslar arası mevzuat ve uygulama açısından bugüne kadara eksik olan bir boşluğu dolduracak. Risk yönetimine ilişkin Basel rejimi ve AB mevzuatı, kredi kurumlarının başka ülkelerdeki kredi kurumlarını daha yumuşak karşılık koşullarına göre ve daha geniş limitler içinde kredilendirilmesine olanak tanıyor.

'Kredi kuruluşu' kavramı, tüm dünyada sadece banka ve ÖFK'ları değil, finansman sağlayan ve risk taşıyan her türlü finansal kuruluşu içine alır.Yeni yasa çalışması finansal kiralama ve factoring kuruluşlarının, konsolide oldukları kurumdaki bağımsız olarak da birer 'kredi kuruluşu' kimliği kazanmalarının yolunu açmalıdır.

Taslak – ya da tasarı – kamuoyuna açıklandığında daha somut bir değerlendirme yapmanın mümkün olacağını umuyorum.

¹'Finansal Kiralama Kanunu: Alternatifi Nedir?' ; Leasing Dünyası Sayı: 9 (Şubat 2004); s.1.

²'Banka Dışı Mali Kurumları Düzenlerken...' ; Leasing Dünyası Sayı: 5 (Eylül-Ekim 2002); s.8.

LEASEUROPE VERİLERİ – 2003 SONUÇLARI

Milyon Euro	Tüm Leasing İşlemleri				Ekipman		Gayrimenkul		Üye Şirket Sayısı	Çalışan Sayısı	İşlem/ Kişi	
	ÜLKE	2003	2002	Değişim (%)	Penetrasyon (%)	2003	2002	2003				2002
1	Almanya	44.000	44.000	0	18	36.500	36.000	7.500	8.000	217	12000	3,667
2	İngiltere	32.821	35.479	-7	14	32.526	35.239	295	240	85	-	-
3	İtalya	32.155	37.559	-14	14	18.061	20.225	14.094	17.334	111	5771	5,572
4	Fransa	26.037	26.563	-2	20	20.478	20.543	5.559	6.020	147	-	-
5	İspanya	11.715	9.671	21	8	9.324	7.972	2.391	1.699	119	-	-
6	Avusturya	5.059	4.587	10	13	3.706	3.146	1.353	1.441	38	2868	1,764
7	İsviçre	4.952	5.319	-7	11	4.899	5.239	52	80	28	13000	0,381
8	Hollanda	4.242	4.244	0	8	3.707	3.772	535	472	28	700	6,060
9	İsveç	3.916	4.491	-13	12	3.910	4.476	6	15	26	2322	1,686
10	Belçika	3.451	3.398	2	11	2.971	2.726	480	672	31	-	-
11	Çek Cum.	3.412	3.441	-1	20	3.118	3.147	294	294	80	2200	1,551
12	Portekiz	3.331	3.356	-1	11	2.277	2.431	1.054	925	22	-	-
13	Macaristan	2.771	2.231	24	22	2.562	2.110	209	122	33	1300	2,132
14	Danimarka	2.606	2.835	-8	9	2.499	2.461	107	374	29	1000	2,606
15	Polonya	2.542	2.093	21	22	2.403	1.948	140	145	32	1608	1,581
16	Norveç	2.227	2.508	-11	7	2.213	2.406	14	103	27	1338	1,664
17	Yunanistan	1.965	1.500	31	-	1.125	1.050	840	450	-	-	-
18	Türkiye	1.851	1.443	28	7	1.727	1.370	123	73	39	894	2,070
19	Slovak Cum.	1.070	947	13	15	1.067	940	3	6	37	949	1,128
20	Slovenya	996	677	47	17	652	461	344	216	32	-	-
21	Finlandiya	852	905	-6	6	820	899	32	6	4	871	0,978
22	Estonya	734	661	11	30	539	458	195	203	5	255	2,878
23	Romanya	706	625	13	18	699	624	7	1	35	865	0,816
24	Fas	503	508	-1	-	437	454	66	54	9	200	2,515
	Toplam	193.914	199.041	-2,6		158.220	160.097	35.693	38.945	1.214	48.141	4,028

KAYNAK : LEASEUROPE

2003 yılı Avrupa leasing işlem hacmi 194 milyar Euro olarak gerçekleşti. Avrupa Leasing Federasyonu –Leaseurope'un verilerine göre 2002 yılında 199 milyar Euro olan işlem hacmi 2003 yılında % 2.6 düşüş kaydetti. Bu düşüş gayrimenkul leasinginde % 8.4 olarak gerçekleşti. Avrupa Leasing işlem hacminin % 82'si taşınır mallara (ekipman leasingi) yapılan işlemlerden, % 12'si ise gayrimenkul leasing işlemlerinden oluşuyor.

2003 verilerine göre Avrupa sıralamasında ilk beş ülke değişmedi. (Almanya, İngiltere, İtalya, Fransa, İspanya). Ancak geçen sene 3.sırada yer alan İngiltere, 2.sırada yer alan İtalya'yı az bir farkla geçerek 2003 yılında 2.sıraya yerleşmiştir. Bu beş ülke Avrupa leasing hacminin % 76'sını gerçekleştirmektedir.

İlk beş ülkeden Almanya'nın leasing hacmi sabit kalmış, İngiltere, İtalya ve Fransa'nın işlem hacimleri geçen seneye göre düşüş (sırasıyla -%7, -%14, -% 2) göstermiştir. Beş ülke arasında sadece İspanya'da leasing hacmi % 21 büyümüş ancak sıralamadaki yeri değişmemiştir.

2003 yılı verilerine göre Leaseurope üyesi 24 ülke arasında Türkiye 18.sırada yer almaktadır. 2003 yılında Euro bazında % 28 büyüme gösteren Türk leasing sektörü, geçen sene de aynı sırada yer almaktaydı.

Avrupa sıralamasındaki ilk beş ülkede leasing işlemleri toplam

yatırımlar içinden % 14 ile % 20 arasında pay almışlardır. (Bkz.Penetrasyon oranı). Türkiye'de leasingin yatırımlar içindeki payı ise % 7 olarak gerçekleşmiştir. Öte yandan, Macaristan, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Estonya gibi Doğu Avrupa ülkeleri hem işlem hacimlerindeki artış hem de penetrasyon oranlarının yüksekliği ile dikkat çekmektedir. Bu ülkelerde leasingin yatırımlardaki payı % 20-30 arasında gerçekleşmiştir.

Gayrimenkul leasinginde İtalya yine ilk sıradadır ve gayrimenkul leasinginin toplam işlem hacmindeki payı yine yüksek seviyededir(% 44). İtalya'da leasing işlemleri sinai ve ticari binalar için yapılmakta ve finansal leasing işleminde leasing şirketi, leasing süresinin içinde binanın tamamını gider olarak yazabilmektedir. (amortisman süresi=leasing sözleşme süresi) Bunun için, gayrimenkullerde leasing süresi en az 8 yıl olmak durumundadır. Avusturya, Portekiz ve Yunanistan gayrimenkul leasinginde önemli hacme sahip diğer ülkelerdir.

Taşınır leasinginde (Ekipman Leasingi) Avrupa genelinde en yüksek payın (% 35) otomobil leasingine ait olduğu belirtilmektedir. Bu oran tüm kara nakil vasıtaları için % 53'tür. Üretim ekipmanları ise % 23'lük paya sahiptir. Türkiye'de üretim ekipmanlarına yapılan leasing işlemleri % 55 pay ile diğer ülkeler arasında en yüksek paya sahiptir. Taşıt leasingi ise % 16 payı ile diğer ülkelerden en düşük seviyede gerçekleşmiştir.

Yeni Türk Lirasının Vergi ve Muhasebe Uygulamalarına Etkisi

İhsan AKAR / Ernst & Young Şirket Ortağı

31.1.2004 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 5083 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanuna göre resmi para birimimiz 1.1.2005'ten itibaren Yeni Türk Lirası (YTL) olacaktır.

Türkiye'de son yıllarda gündemde olan, TL'nden 6 sıfır atılması bu kanun ile gerçekleştirilmiş ve 1 YTL bir milyon TL'na eşitlenmiştir.

5083 sayılı Kanundaki düzenlemeleri, kısaca özetlemek gerekirse;

- TL cinsinden değerler 1 YTL= 1 milyon TL değişim oranıyla YTL'na dönüştürülecektir.
- YTL'nin alt birimi Yeni Kuruştur (YKr). 1 Yeni Türk Lirası, 100 Yeni Kuruşa eşit olacaktır.
- YTL cinsinden yapılan işlemlerde yarım YKr'un üzerindeki değerler 1 YKr'a tamamlanacaktır. Yarım YKr ve altındaki değerler ise dikkate alınmayacaktır.
- Kanun ve diğer mevzuatta, idari işlemlerde, yargı kararlarında ve hukuki işlemlerde, kıymetli evrak ve hukuki sonuç doğuran diğer belgeler ile ödeme ve değişim araçlarında TL'na yapılan atıflar, yukarıda belirtilen değişim oranında YTL'na yapılmış sayılacaktır.
- Halen tedavülde bulunan TL banknotlar ile madeni paralar 31.12.2005 tarihine kadar YTL banknot ve yeni çıkarılacak madeni paralarla birlikte tedavül edecektir.
- TL üzerinden yapılan belgelerinin, yukarıda belirtilen değişim oranı dikkate alınarak 1.1.2005-31.12.2005 tarihleri arasında YTL'na değiştirilmesi halinde, işlem ve düzenlenecek belgeler her türlü vergi, resim, harç ve diğer yükümlülüklerden muaf olacaktır.

5083 sayılı Kanun ile uygulamada karşılaşılan tereddütleri gidermek için Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı olduğu Bakan, Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, T.C.Merkez Bankası, SPK ve B.D.D.K düzenlemeler yapma konusunda yetkili kılınmıştır.

Öte yandan, son günlerde gündemde olan Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Başbakanlığa sunulan Vergi Yasa Tasarısının 55'nci maddesinde 5083 sayılı Kanunun yarım YKr'nun üzerindeki değerlerin bir YKr'a tamamlanacağı, yarım YKr ve altındaki değerlerin dikkate alınmayacağını düzenleyen 2'nci maddesinde bir değişiklik öngörülmektedir. Kanun Tasarısında öngörülen değişikliğe göre yarım YKr ve üzerindeki değerler 1 YKr'a tamamlanacak, yarım YKr'un altındaki değerler ise dikkate alınmayacaktır.

Maliye Bakanlığı YTL uygulamasına ilişkin olarak 60 seri numaralı KDV mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanma Mecburiyeti Hakkındaki Yasaya ilişkin Tebliğle, ödeme kaydedici cihazların, YTL'na uyumlaştırılmasına ilişkin açıklamalar yapmıştır.

Ayrıca, Bakanlık tarafından YTL geçişte muhasebe alanında karşılaşılabilecek sorunlar ve çözüm önerilerinin yer aldığı Taslak metin hazırlanarak Gelirler Genel Müdürlüğü'nün internet sitesinde (www.gelirler.gov.tr) yayımlanmıştır.

a) Vergi Mevzuatı ve YTL: Vergi Kanunları ve bu kanunlara istinaden çıkarılan ilgili mevzuatta vergi matrahı, ödenecek vergi ve cezalara ilişkin tutarlar TL cinsinden belirlenmiş bulunmaktadır.

5083 sayılı Kanun'un 3'ncü maddesi gereği vergi kanunları ve ilgili mevzuatta belirlenen tutarların değişim oranı dikkate alınarak 1.1.2005 tarihinden itibaren YTL cinsinden ifade edilmesi gerekmektedir.

b) YTL'na Dönüşüm Nedeniyle Yapılacak İşlem ve Düzenlenecek Dokümanlar: 5083 sayılı Kanun'unun geçici 2'nci maddesiyle YTL'na dönüşüm işlemleri nedeniyle yapılacak işlem ve belgelere ilişkin olarak vergi istisnası getirilmiştir. Buna göre, 1.1.2005 – 31.05.2005 tarihleri arasında TL üzerinden yapılan her türlü işlem ve belgelerin değişim oranı dikkate alınarak YTL'na değiştirilmesi halinde, işlem ve düzenlenecek belgeler her türlü vergi, resim, harç ve diğer yükümlülüklerden istisna olacaktır.

c) Vergi ve Muhasebe Uygulamaları: YTL'na geçiş 1.1.2005'den itibaren, muhasebe ve belge düzeni dolayısıyla, vergi matrahının tespitini de yakından ilgilendirmektedir.

Maliye Bakanlığı, kendilerine iletilen karşılaşılabilecek sorunları dikkate alarak "Yeni Türk Lirasına (YTL) Geçişte Özel Muhasebe Alanında Karşılaşılabilecek Sorunlar ve Çözüm Önerileri Taslağı" hazırlamıştır.

Gelirler Genel Müdürlüğü tarafından olası sorunları dikkate alarak, bu sorunlarına çözümüne yönelik olarak açıklamaları içeren bir taslak metin hazırlanması, firmaların muhasebe programlarında, belge ve kayıt düzeninde yapacakları değişiklikler konusunda hazırlık yapmaları ve mükelleflerin bu konuda dikkatinin çekilmesi bakımından oldukça olumludur.

Maliye Bakanlığı'nın hazırladığı taslak metinden karşılaşılabilecek olası problemler ve çözüm önerileri örneklerle açıklanmış bulunmaktadır.

Taslak metinde yer alan bazı hususlar aşağıda belirtilmiştir.

- 31.12.2004 tarihine kadar, tüm belgeler TL cinsinden düzenlenecek ve muhasebe kayıtları TL cinsinden yapılacaktır.
  - 1.1.2005 tarihinden itibaren düzenlenecek belgeler ve muhasebe kayıtları, YTL cinsinden olacaktır.
  - 1.1.2005 tarihinden itibaren düzenlenecek faturalar, verilecek beyanname ve bildirimler YTL üzerinden olacaktır.
  - 31.12.2004 tarihli bilançodaki TL cinsinden kalemler 1.1.2005 tarihli açılış maddesinde YTL'na dönüştürülecektir.
  - 31.12.2004 tarihli bilançoda yer alan ana hesapların YTL'na dönüştürülmesinde, varsa bir alt hesaptan başlanacaktır.
- Örneğin; Alıcılar hesabının düzeltilmesinde her bir alıcı için açılan alt hesaplar YTL'na çevrilerek muhasebe kaydı oluşturulacaktır.
- 31.12.2004 tarihli bilançodaki çek ve senetlerin herbirinin tutarı ayrı ayrı YTL'na çevrilerek, toplam çek senet portföyü bu tutarlar esas alınarak 1.1.2005 tarihinde açılış maddesinde kaydedilecektir.
  - 31.12.2004 tarihli bilançodaki sabit kıymet tutarlarının YTL'na dönüştürülmesinde de, her bir sabit kıymet ve sabit kıymete ilişkin amortismanlar ayrı ayrı YTL'na çevrilecektir.
  - 31.12.2004 tarihli bilançonun 1.1.2005 tarihinde YTL'na dönüştürülmesi sırasında ortaya çıkabilecek eşitsizlikler, olağandışı kar veya zarar hesabına kaydedilerek denklik sağlanacaktır.
  - 1.1.2005 tarihinden itibaren çok küçük miktarlı işlemler için hesaplanan vergilerin yarım YKr'un altında olması halinde, bu vergiler dikkate alınmayacaktır.

Sonuç: 1.1.2005 tarihinden itibaren para birimi olarak Yeni Türk Lirası'na geçilmesi vergi ve muhasebe uygulamalarını çok yakından ilgilendirmektedir. Bu nedenle, firmaların yıl sonundan önce muhasebe kayıt sistemi ve belge düzeni bakımından gerekli hazırlıkları yapmaları, sistemlerini YTL'na uyumlaştırmaları, 2005 yılı başında olası karışıklıkların önlenmesi bakımından önemlidir.

Leasing İşlem Hacmi İlk Üç Ayda 546 Milyon Dolar Oldu

FİDER üyesi şirketlerin 2004 yılı ilk üç aylık dönem sonuçları belli oldu. Leasing işlem hacminde geçen sene aynı döneme göre USD bazında % 50 artış sağlanarak 2004 yılı Ocak-Şubat-Mart döneminde toplam 545,9

milyon dolar tutarında leasing sözleşmesi imzalandı. İlk üç aylık işlem adedi ise 5340 olarak gerçekleşti. Buna göre sektörde sözleşme bazında ortalama işlem tutarı 102 bin dolar seviyesinde oluştu.

	2003 I.Dönem	2004 I.Dönem	Değişim %
Milyar TL	619.147	715.894	16
Bin USD	364.188	545.948	50
Bin Euro	334.609	447.498	34
Sözleşme Adedi	4975	5340	7

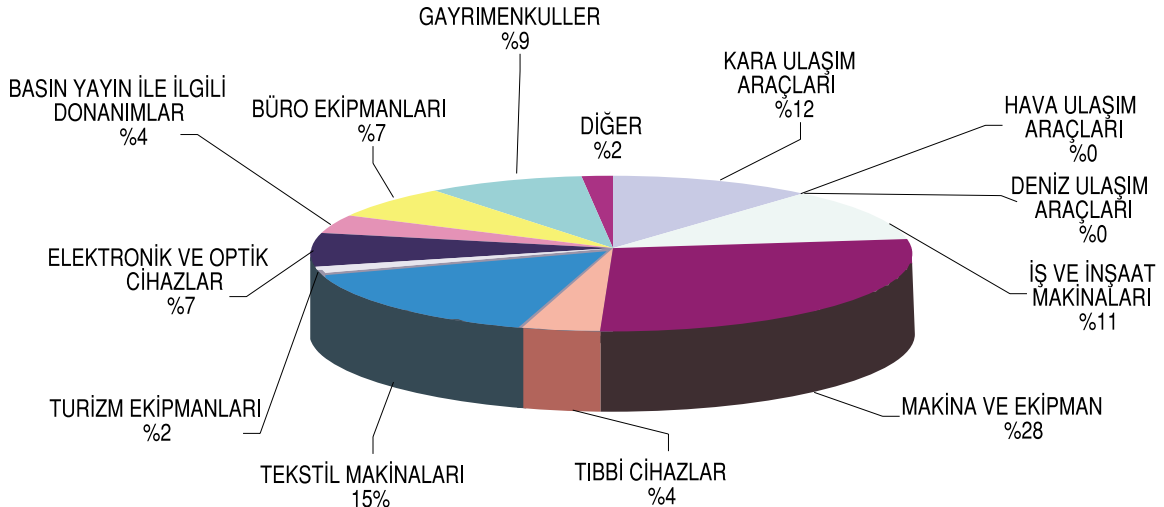
Mal gruplarının leasing işlem hacmi içinde dağılım oranına baktığımızda genel olarak en büyük paya sahip makine ve ekipman grubunun bu sene ilk çeyrekte payını daha da arttırdığı görülmektedir. 2003 yılında makine ve ekipman grubu % 68'lik bir paya sahipken 2004 yılı ilk çeyrekte payını % 72'ye çıkardı. İşlem tutarı olarak ise geçen sene ilk çeyrekte 246,5 milyon dolar makine ve ekipman finans-

manı gerçekleşmişken bu sene ilk çeyrekte bu tutar 396 milyon dolara yükseldi. USD bazında geçen sene aynı döneme göre bu gruptaki artış oranı ise % 60 oldu. Kara, deniz, hava ulaşım araçlarına yapılan finansmanın payı ise 2002 ve 2003 yıllarına göre azalarak % 12 seviyesinde gerçekleşti. Bu grup içindeki payın tamamına yakını kara ulaşım araçlarına ait.

	2000	2001	2002	2003	2004 I.Dönem
Makine ve Ekipman	62%	64%	69%	68%	72 %
Kara,Deniz,Hava Ulaşım Araçları	16%	10%	16%	16%	12 %
Bilgisayar ve Büro Ekipmanları	18%	17%	10%	9%	7 %
Gayrimenkul	4%	9%	5%	7%	9 %

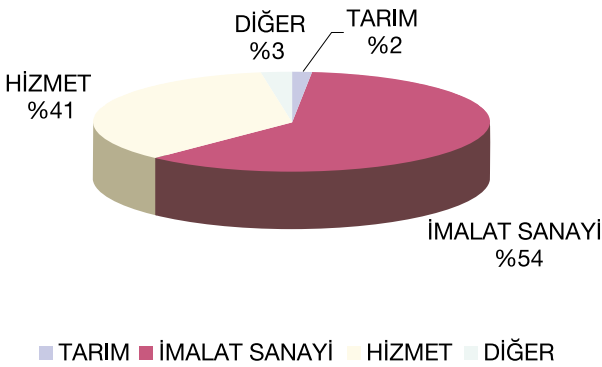
Alt gruplar bazında bakıldığında, geçen sene aynı döneme göre en yüksek artış yaşanan sektörler iş makineleri, elektronik ve optik cihazlar ile basın yayın ekipmanları oldu. İş makineleri USD bazında % 162, elektronik ve optik cihazlar % 300 ve basın yayın ekipmanları % 183 arttı.

2002 ve 2003 yılında alt gruplar içinde en yüksek paya sahip tekstil yatırımlarının toplam içindeki payı ise % 15'e düştü. Bu grubun 2002 ve 2003 yıllarındaki payı sırasıyla % 23 ve % 19 olarak gerçekleşmişti. 2003 yılı ilk çeyrekte 88 milyon dolar tekstil yatırımını finanse eden leasing şirketleri bu sene aynı dönemde 83 milyon dolarlık yatırım gerçekleştirdiler.

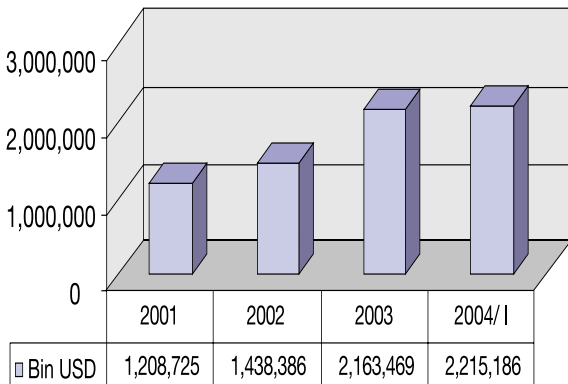
Sektörler bazında baktığımızda finanse edilen projelerin % 54'ü imalat sanayinde faaliyet gösteren kuruluşlara, % 41'i ise hizmet sektöründe faaliyet gösteren kuruluşlara gerçekleştirildi. İmalat sanayinin içinde en büyük oran % 19 ile tekstil sektörüne ait. Hizmet sektöründe en yüksek paylar ise % 12 ile finansal aracılık, % 10 ile inşaat, % 7 ile taşımacılık sektörüne yapılan leasing işlemlerinden oluşuyor.

SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIM

NET KİRA ALACAKLARI: Sektörün performansını gösteren net kira alacakları tutarı leasing şirketlerinin devam eden sözleşmelerindeki anapara riskini göstermektedir. FİDER'e üye 39 şirketin 34'üne ait verilere istinaden; 31.03.2004 tarihi itibarıyla sektörün finanse edilen yatırımlardaki net kira alacağı (finansman tutarı) 2,215 milyar USD olarak gerçekleşti. Bu tutar 2003 sonunda 2,163 milyar USD, 2002 yılında 1,438 milyar USD, 2001 yılında ise 1,208 milyar USD idi.

NET KİRA ALACAKLARI

FİDER'e üye şirketlerin 30.03.2004 tarihi itibarıyla net kira alacağı tutarına göre sıralaması aşağıdaki gibidir :

	NET KİRA ALACAĞI (FİNANSMAN) TUTARI (Bin USD)	2004 YILI I. DÖNEM İŞLEM HACMI (Bin USD)
1 KOÇ LEASE	311.400	80.676
2 GARANTİ LEASING	248.570	80.917
3 YAPI KREDİ LEASING	223.494	37.905
4 İŞ LEASING	217.040	52.549
5 FİNANS LEASING	129.517	57.329
6 CITILEASE	123.521	24.563
7 FFK FON LEASING	117.349	38.136
8 BNP-AK DRESDNER LEASING	116.478	11.241
9 TEB LEASING	111.730	24.880
10 DIŞ LEASING	91.167	23.980
11 VAKIF LEASING	74.996	10.997
12 HALK LEASING	61.114	17.648
13 SIEMENS LEASING	49.326	12.712
14 DENİZ LEASING	41.179	8.112
15 ABN AMRO LEASING	38.713	3.819
16 ZİRAAT LEASING	37.144	6.058
17 PAMUK LEASING	31.123	3.706
18 ALTERNATİF LEASING	30.631	6.892
19 TEKSTİL LEASING	27.069	3.143
20 ARAP TÜRK LEASING	25.302	2.492
21 ŞEKER LEASING	23.102	3.089
22 SANKO LEASING	18.126	1.308
23 DAIMLER CHRYSLER LEASING	13.391	2.613
24 DEMİR LEASING	8.060	63
25 MNG LEASING	5.212	131
26 TEKFEN LEASING	4.677	1.235
27 TOPRAK LEASING	4.437	803
28 ULUSAL LEASING	4.266	427
29 DAL LEASING	4.130	95
30 DARİ LEASING	1.904	281
31 YALÇINLAR LEASING	1.589	79
32 KENT LEASING	683	-
33 MERSAN LEASING	11	34
34 ASYA FİNANS (*)	-	13.462
35 KUYEY TÜRK(*)	-	13.465
36 DESTEK LEASING	-	-
37 MEKSA LEASING (**)	-	-
38 SÜZER LEASING	-	-
39 TİCARET LEASING	-	-

Not: (-) İşaretili şirketlerin verileri mevcut değildir.

(*) Özel Finans Kurumları

(**) Verilerinin yayınlanmasını istemeyen şirketler

Operasyonel Leasing İşlemlerinde Artık Değer Riski

Derleyen: Serhan KETENCİOĞLU / Koç Lease

Operasyonel leasing, leasing firmasının (kiralayan), kiralanana aktifin belli bir süre sonundaki artık değerinin riski (residual value risk) ile karşı karşıya kaldığı bir kiralama şekli olarak tanımlanabilir. Bu artık değer, ödeme süresi sonunda kiralayanın anapara riskini kapatmak için söz konusu aktif elden çıkartabildiği değerdir.

Günümüzde, müşterilerine finansal leasing alternatifi sunan firmalar, satış hacmi ve kar marjları üzerindeki baskıyı son derece etkili bir şekilde hissetmektedirler. Bu daralma bütün dünya piyasalarında hissedilmekte ve boşalan yerlerin operasyonel leasing tarafından doldurulduğu görülmektedir. Firmalardaki genel görüş, operasyonel leasing işlemlerinin finansal leasing işlemlerine göre daha riskli olmasından dolayı, daha yüksek kar getirileri ile ödüllendirildiği yolundadır. Bu görüş, firma yetkililerini karşılaşılan riskin garanti altına alınması konusunda çözüm yolları bulmaya itmiştir. Leasing firmaları bu riski, söz konusu ekipmanların üretici ve satıcıları ile geri satın alım sözleşmeleri imzalayarak garanti altına almaya çalışmaktadırlar. Ancak, geri satın alım garanti sözleşmesi yaparak bir işlemi finanse etmek, işlemi bu garantiyi veren firmanın kredi limitinden gerçekleştirmek anlamına gelmektedir. Dolayısı ile satıcı firma ile yapılabilecek işlem hacmi, o firmaya tahsis edilebilecek kredi limiti ile sınırlıdır. Leasing firmaları, operasyonel leasing işlemlerinde bir noktadan sonra bu ekipmanların riskini kendileri almak zorundadırlar.

Operasyonel leasing işlemlerine başlayacak olan bir firmanın izleyebileceği belli başlı yollar vardır. Bu yollardan birisi mevcut bir operasyonel kiralama firmasından aktif yönetimi konusunda uzman bir çalışanı transfer etmektir. Ancak kiralama işlemlerinde tecrübeli ve başarılı bir firmadan alınacak olan uzman, risk alma konusunda bu piyasaya yeni girmiş bir firma için fazla tutucu olabilir. En sık kullanılan strateji ise, bir bakım veya aktif yönetimi firması ile ortaklık kurmaktır. Bu firmadan alınacak uzmanlık ve bilgi ile ilerleyen dönemlerde leasing firması kendi başına ayakta kalabilecektir. Başarılı bir başlangıç için çalışılacak sektör dikkatli seçilmelidir. Başlangıçta sektör riski düşük alanlarda faaliyet göstermek oluşabilecek zararları düşük seviyelerde tutar.

Aktif Yönetimi Döngüsü:

Aktif yönetimi döngüsü, üç ana süreçten oluşmaktadır. Bunlar artık değer belirlenmesi, portföydeki ekipmanların yönetimi ve izlenmesi ve ikinci el satış yönetimidir.

Artık değer belirlenmesinde dikkat edilecek birinci konu yasal sınırlamalardır. Artık değer, kanun ile belirlenmiş belli değerleri geçmemelidir. Artık değer belirlenmesinde firmalar çeşitli çözüm yollarına başvurabilir. Regresyon analizi, bu çözüm yollarından bir tanesidir. Regresyon için gerekli olan data firmanın geçmiş dönemdeki finansal leasing işlemlerinde, portföyündeki ekipmanların 2. el satış bedelleri veya sorunlu kredilerdeki satış fiyatlarıdır. Bir diğer kaynak ise fiyat endeksleridir. Fiyat endeksleri, bu alanda çalışma yapan danışman kurumlardan sağlanabilir. Dikkat edilecek konu, ekipmanların satış, alım ve ihale fiyatları ile enflasyon rakamlarıdır.

Firma portföyündeki ekipmanların yönetimi ve takibi, sadece ekipmanların teknik özellikleri ve satıcıları hakkında bilgi toplamak ile değil, aynı zamanda sektörler ve bu sektörlerdeki trendler hakkında düzenli takibi ile sağlanır. Firmalar, sektör istatistiklerinin yanısıra bütün sektörlerdeki tehditler ve bu sektörlerle yön veren parametreleri çok iyi analiz etmek zorundadırlar.

Risk Yönetimi:

Operasyonel leasing firmaları, artık değer riskini çeşitli yöntemler ile azaltmak ve garanti almak için çeşitli yöntemlere başvurmaktadırlar. Bu yöntemlerden ilki anapara riskinin ekipmanın ilk kiralama süresinde kapatılmasıdır. Firmalar, ekipmanın ilk kullanıcıya leasing işlemi yaparken ödeme süresini ekipmanın ekonomik ömründen daha kısa olacak şekilde belirlemektedirler. Özellikle tıbbi cihazlar ve IT ürünlerinde kullanılan bu yöntem ile kira ödeme süresi sonunda söz konusu ekipmanın artık değeri ile satılmaması durumunda bile leasing firması anapara riskini kapatmış olur.

Bir diğer yöntem kiralanana ekipmanın, kiracı tarafından geliştirilmesi, verimliliğinin artırılması konusunda kiracının teşvik edilmesi ve yeni kredi olanaklarının sağlanmasıdır. Bu şekilde ekipmanın piyasa satış değeri artırılarak, kira ödeme süresi sonunda artık değeri ile satışı daha kolay hale getirilir.

Artık değer riskini belirlemek ve azaltmak için bazı durumlarda leasing firmaları kiraladıkları ekipmanlara belli periyotlarda eksper göndererek durumunu belirleyebilir ve ödeme süresi sonunda ekipmanı belli şartlara bağlı olarak geri alabilirler. Bu şekilde ekipmanın ikinci el satış riskini azaltabilmek mümkündür.

Başka bir yöntem de kiralanana ekipmanın artık değerinin sigortalanmasıdır. Bu işlem iki şekilde yapılabilir. Bunlardan ilki artık değer spot olarak sigortalanmasıdır. Spot işlemler, belli bir ekipman için önceden belirlenmiş bir tarih aralığında ön prim ödemeli olarak gerçekleştirilir. Bir diğer şekli ise plan diye adlandırılan sigorta poliçesidir. Bu tip işlemlerde, leasing firmasının elinde bulundurduğu bir grup ekipmanın oluşturduğu havuz sigortalanır ve primler daha düşüktür. Düşük primlerin sebebi sigorta firmasının bu havuzun satışından doğacak kar beklentisidir.

Operasyonel leasing firmaları, bazı durumlarda ekipmanların ilk kiralama ödeme süresini uzun ve kar marjını düşük tutmaktadırlar. Özellikle araç işlemlerinde karşımıza çıkan bu yöntemde amaç bu araçlara sunulacak bakım hizmetlerinden kar etmektir.

Operasyonel leasing işlemleri, özellikle finansal kiralama firmalarının karşılaştığı piyasa daralması ve kar marjı düşüşleri gibi problemlerin çözümü olarak görülebilir. Ancak yüksek kar marjı, yüksek risk demektir. Firmaların çok daha kötü sonuçlarla karşılaşmalarını için bu tip işlemlerin içerdiği risk yapısının çok iyi analiz edilmesi ve yönetilmesi gerekmektedir.

Takım Tezgahları Sektörü

Özkan YÜCEL / TİAD Genel Sekreteri

TİAD Hakkında Kısa Bilgi:
Takım Tezgahları İş Adamları Dayanışma Derneği (T.İ.A.D.), "makina üreten makinalar" olarak tanımlanan ve ülkemizin imalat kapasitesi ve ekonomik potansiyeli içinde önemli

bir yere sahip bulunan Takım Tezgahları ile bunların aksesuarları ve kesici takımlarının üretimi, ihracatı ve ithalatı konularıyla iştigal eden iş adamları ve sanayicilerin güç birliği yaptığı yegane kuruluştur.

Büyümesini düzenli olarak sürdüren derneğimizin üye sayısı firma bazında 107'ye ulaşmıştır. Çalışma konularına göre üye firma dağılımımız aşağıdadır:

	ÜYE FİRMA SAYISI
İMALATÇI	26
Tezgah imalatçısı	21
Takım, aksesuar imalatçısı	5
İTHALATÇI / MÜMESSİL	65
Tezgah ithalatçısı / mümessili	49
Takım, aksesuar, cad/cam ithalatçısı / mümessili	13
KULLANILMIŞ / YENİ TİCARETİ	16
TOPLAM	107

Derneğimizin misyonu; imalat sanayinin temel üretim araçlarından olan takım tezgahlarının ithalatı, ihracatı, toptan ve perakende ticareti ile uğraşan iş adamlarının bir araya getirerek, üyelerin bilgi ve çalışmalarını birleştirmek, uluslararası düzeyde, sektörle ilgili üyelerimizin ve ülkemizin yararına faaliyetlerde bulunarak ülke ekonomisinde derneğimizin etkinliğini arttırmaktadır. CELIMO - Avrupa Takım Tezgahları İthalatçıları Birliğine de üye olan TİAD artık bir camia olmanın bilincinde olarak üyeleri için daha etkili çalışmalar yapabilmek için yoğun bir faaliyet halindedir.

Takım Tezgahları Sektöründe 2003 Yılındaki

Gelişmeler:

Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) ve Orta Anadolu İhracatçı Birliği (OAİB) verilerine göre, 2003 yılında takım tezgahları ihracatı bir önceki yıla göre %26.4 luk bir artışla 104,3 milyon USD olarak gerçekleşirken; ithalat ise %25.2 lik bir artışla ile 390,5 milyon USD seviyesine çıktı.

İhracatta çok başarılı olduğumuz talaşsız imalat makinalarında ciddi rakamlara ulaşıldı. Sonuçta artış gösteren iki önemli kalem sac şekillendirme-dövme tezgahları (GTİP 84.62) ile taşlama ve bileme tezgahları (GTİP 84.60) oldu. Sac şekillendirme-dövme tezgahları %40 artışla 84,7 milyon USD; Taşlama ve bileme tezgahları ise %58 artışla 4,5 milyon USD olarak gerçekleşti.

İthalatta ise Freze-matkap-bohrverk (GTİP 84.59) ithalatı geçen yıla göre %21 artışla 35,8 milyon USD; Tornalar (GTİP 84.58) %87 artışla 82,9 milyon USD; sac şekillendirme ve dövme tezgahları (GTİP 84.62) %38 artışla 93,8 milyon USD; işleme merkezleri ve transfer tezgahları (GTİP 84.57) ise % 9 artışla 84,3 milyon USD seviyesine ulaştı. Taşlama ve bileme tezgahları (GTİP 84.60) ithalatı ise geçen yıla göre %47,4 azalarak 19 milyon USD seviyesine düştü.

Takım tezgahı konusunda ülkemizin en önemli partnerleri ihracatta Almanya (7,4 milyon USD), İspanya (5,8 milyon USD) ve İtalya (2,7 milyon USD) olurken, Bursa Serbest Bölgeden de yaklaşık 28 milyon USD'lık ihracatın yapıldığı kaydedilmiştir.

İthalatta ise 2003 yılında Almanya (97,2 milyon USD), Tayvan (86,8 milyon USD), Japonya (48 milyon USD) ve İtalya (39,8 milyon USD) önde gelen ticaret yaptığımız ülkeler oldular.

TİAD-Takım Tezgahları İş Adamları Dayanışma Derneğinin, üyesi bulunduğu Avrupa Takım Tezgahları İthalatçıları Birliği-European Machine Tool Importers Liaison Committee (CELIMO)'nun 03-05 Haziran 2004 tarihleri arasında, Finlandiya'nın Helsinki kentinde gerçekleşen 2004 yılı Olağan Konsey toplantısında üye ülkelerin derneklerinden alınan bilgilerle oluşturulan 2003 yılı Ekonomik Araştırma Sonuçları da rapor haline sunuldu.

Araştırma sonuçlarına göre, 2003 yılında CELIMO bölgesinde sadece Türkiye ve Avusturya Takım tezgahı ithalatlarını arttırmış bulunmakta. Aynı zaman aralığında takım tezgahı tüketimi de sadece aynı iki ülkede ve ilaveten Belçika'da artmış durumda. Üretim artışı sağlayan ülkeler Belçika, İsveç ve Türkiye olup, ihracat artışı kaydeden ülkeler de Türkiye ve İs-

TÜRKİYE'DE TAKIM TEZGAHLARI SEKTÖRÜNÜN GENEL DURUMU

	Bin USD 1998	Bin USD 1999	Bin USD 2000	Bin USD 2001	Bin USD 2002	Bin USD 2003
ÜRETİM (Tahmini)	250.831	221.610	184.000	180.000	185.600	205.000
Bir evvelki yıla göre değişim %	7,96	-11,6	-17,0	-2,2	3,1	10,5
İHRACAT	53.081	61.187	63.633	72.844	82.570	104.355
Bir evvelki yıla göre değişim %	45,1	15,3	4,0	14,5	13,4	26,4
İTHALAT	327.850	232.154	251.574	211.150	311.846	390.568
Bir evvelki yıla göre değişim %	1,4	-29,2	8,4	-16,1	47,7	25,2
TÜKETİM	525.790	393.255	371.941	318.305	414.876	491.213
Bir evvelki yıla göre değişim %		-25,2	-5,4	-14,4	30,3	18,4

veç'tir. Görüldüğü üzere takım tezgahları konusunda 2003 yılında sadece Türkiye her dalda artış sağlamıştır.

Gayri safi milli hasıla artışı %5.9, enflasyon oranı 23 yıl sonra ilk defa %10'un altına düşen ülkemizde takım tezgahları sektörü ve müşterileri için metal sanayi kolunda 2003 yılı oldukça iyi geçmiştir. 2004 Aralık ayında, Avrupa Birliği ile tam üyelik için müzakerelere başlama tarihi alınıp alınamayacağı yatırım kararlarını etkileyebilecek olmakla beraber, tarih verildiği takdirde ekonominin çok daha iyiye gideceği beklentisi mevcuttur. Takım tezgahları sektörünü bu gelişmeler ile beraber, özellikle bu yıl içerisinde yapılacak olan TATEF fuarı da olumlu yönde etkileyecektir.

	Tutar (Milyon Euro)	Bir Önceki Yıla Göre Değişim
2003 yılı CELIMO Takım Tezgahları İthalatı	5.742	-%14,10
Toplam (CELIMO +USA+Japonya)	8.881	-%12,44
2003 CELIMO Takım Tezgahları tüketimi	10.858	-%13,60
Toplam (CELIMO +USA+Japonya)	18.592	-%10,45
2003 CELIMO Tak. Tezg. üretimi	14.911	-%8,40
Toplam (CELIMO +USA+Japonya)	24.648	-%5,52
2003 CELIMO Takım Tezgahları üretim	9.795	-%5,80
Toplam (CELIMO +USA+Japonya)	14.937	-%3,42

Orta ve Doğu Avrupa'da Leasing Uygulamaları :

Müge KARIŞMAN / FİDER

POLONYA :

Polonya'da 2000 yılının sonuna kadar leasinge özgü bir düzenleme mevcut değildi. Medeni Kanun hükümleri finansal leasing ve operasyonel leasingi, satış sözleşmesi veya kira kontratı olarak görmekteydi. Bu hükümlerde satıcı ve kiracı arasında bir ilişki mevcut değildi. Bu da malla ilgili problemlerde örneğin malın teslimi, ayıplı mal v.b. hususlarda kiracıların satıcıya karşı hak iddia edebilmesine engel oluyordu.

2000 yılının sonunda "leasing sözleşmeleri" Medeni Kanun'da tanımlanarak, tarafların hak ve sorumluluklarına ilişkin düzenlemeler getirildi. Düzenlemelerde İngilizce "leasing" terimi kullanıldı ancak "lessor" (kiralayan) ve "lessee" (kiracı) kelimeleri yerine "finanse eden" ve "kullanan" ifadeleri yer aldı. Bu düzenlemelere göre, finanse eden taraf sözleşme süresi boyunca hukuki malik olarak kalmaktadır. Bir sözleşmenin leasing sözleşmesi sayılabilmesi için 3 şart gerekmektedir :

1-Finanse eden taraf leasing yapmak üzere kurulmuş bir şirket olmalıdır 2-Sözleşme yazılı olarak yapılmalıdır 3- Kiraların toplamı yatırımın en az fatura değerine eşit olmalıdır.

Finanse eden taraf, malın hatalarından sorumlu değildir ancak satıcıdan aldığı şekilde teslim etme yükümlülüğü vardır. Kiralayanın malla ilgili satıcıya rücu edebileceği tüm hakları kullanıcıya (kiracıya) geçer. Kiracı, kiralayanın rızasını almadan malın kullanımını 3. bir kişiye devredemez.

Diğer taraftan Ekim 2001 tarihinde Vergi Kanunlarında leasinge özgü düzenlemeler yürürlüğe girdi. Vergi Kanunları finansal ve operasyonel leasing terimlerini kullanmaksızın leasing sözleşmelerinin sınıflandırmasını yapmaktadır. Ancak pratikte finansal ve operasyonel leasing terimleri yerleşmiştir.

Leasing şirketine amortisman hakkı veren sözleşmeler (pratikte operasyonel leasing olarak adlandırılır) :

- Sözleşme süresi taşınırlarda malın amortisman süresinin en az % 40'ına eşit olmalı, taşınmazlarda en az 10 yıl olmalıdır.

- Kira ödemelerinin toplamı (kiralalar + malın süre sonunda opsiyon satış tutarı) malın en az fatura değerine eşit olmalıdır.

Kiracıya amortisman hakkı veren sözleşmeler (pratikte finansal leasing olarak adlandırılır)

- Belli bir dönem için kurulmuş olmalıdır.

- Kiraların toplamı en az malın alış değeri olmalıdır.
- OSözleşmede amortisman hakkının kiracı tarafından kullanılacağına dair ibare olmalıdır.

Polonya'da muhasebe uygulamaları açısından Uluslar arası Muhasebe Standartları (UMS 17) baz alınmıştır ancak yukarıda bahsedildiği üzere vergi kanunları açısından leasing sözleşmelerinin sınıflandırılması UMS'den farklı olup, temel olarak sözleşmenin feshe-dilemezlik süresine bağlıdır.

Polonya'da leasing şirketi kurmak herhangi bir onaya tabi olmadığı gibi, şirketlerin kuruluş ve faaliyetlerine ilişkin özel hukuki bir düzenleme de mevcut değildir. Sektörde 17'si yabancı leasing şirketlerinin şubesi olmak üzere 32 leasing şirketi faaliyet göstermektedir.

2003 yılında ekonomide % 3.7 büyüme sağlayan Polonya'da leasing hacmi 2,5 milyar Euro'ya ulaşmış ve bir önceki seneye göre % 22 büyüme gerçekleşmiştir. İşlem hacminin % 72'si Kara Ulaşım araçlarından oluşmaktadır, bu payın % 61'i ticari araçlara % 7'si binek otolara aittir. Makine ve ekipman yatırımları ise % 22'lik bir paya sahiptir. Polonya'da leasingin yatırımlardaki payı 2003 yılında artış göstermiş ve bir önceki sene % 9 olan penetrasyon oranı % 22'lere ulaşmıştır.

MACARİSTAN :

Leasing Macaristan'da 90'lı yıllarda gelişim içine girmiştir. Ülkede sadece finansal leasing düzenlenmiştir (Bankacılık Kanunu içinde) ve sadece finans kurumları tarafından yapılabilir. Finansal leasing kuruluşları Bankacılık Kurumu'ndan lisans almak zorundadırlar.

Macaristan'da 1997 yılında leasinge yönelik vergi ve muhasebe düzenlemeleri yürürlüğe konuldu. Burada finansal leasing Bankacılık Kanununda yer alan tanımlardan birebir alınarak finansal leasingin muhasebeleştirilmesi ve vergilendirilmesine yönelik esaslar düzenlendi. Finansal leasing, bir kredi işlemi gibi muhasebeleştirilmekte ve vergilendirilmektedir. Bu sınıflamaya girmeyen leasing işlemleri (operasyonel leasing) kira akdi olarak görülmektedir. Operasyonel leasing yapan kuruluşlar için herhangi bir kısıtlama yoktur. Ancak finansal leasing şirketleri finansal leasing dışında işlem yapamazlar. Bu nedenle leasing şirketlerinin bir çoğu, her iki işlemi de yürütmek amacıyla iki ayrı firma kurma yoluna gitmişlerdir. Bunun yanı sıra Macar Leasing Birliği, operasyonel leasingin tanımlanması ve düzenlenmesine yönelik lobi faaliyetlerini sürdürmektedir.

Macaristan'da leasing büyümesini devam ettirmektedir. Macar ekonomisindeki olumlu gelişmeler leasing sektörüne de yansımıştır ve leasing Macaristan'da aktif finansmanı tekniği olarak küçük ve orta ölçekli girişimcilere modern teknoloji ve ekipman olanaklarını temin eden bir sektör haline gelmiştir. Leasingin yatırımlardaki payı % 22 seviyesinde olup, gelişmiş ülkelerdeki paya ulaşmıştır.

Ülkede leasing işlem hacmi 2003 yılında 2,7 milyar Euro olarak gerçekleşti. İşlemlerin % 80'i finansal leasing ve % 20'si ise operasyonel leasing işlemlerinden oluşmaktadır. Otomobil ve ticari araçların leasing işlem hacmindeki payı % 80'dir. Öte yandan makine ve gayrimenkul leasingi de yavaş yavaş gelişme göstermektedir. Macaristan'da bireylere de leasing yapılmaktadır ve tüm işlemlerin % 74'ü bireylere yapılan işlemlerden oluşmaktadır. Ayrıca kamu yatırımları da leasing yoluyla finanse edilmektedir ve toplam işlem hacmi içinde % 11 gibi yüksek bir paya sahiptir.

Macaristan Leasing Birliğinin, 21 adedi bankaların kurduğu şirketler olmak üzere 33 üyesi vardır. Ülkedeki leasing şirketlerinin çoğunluğu yabancı leasing şirketleri tarafından kurulmuştur (23 adet). 11 şirket sadece araç leasingi, 3 şirket de sadece gayrimenkul leasingi konusunda faaliyet göstermektedir.

ÇEK CUMHURİYETİ :

Çek Cumhuriyeti'nde Ticaret Kanunları leasing sözleşmelerini "satın alma opsiyonlu" (finansal leasing) ve "satın alma opsiyonsuz" (operasyonel leasing) olmak üzere iki türlü sınıflandırır. Leasing konusu mal her ikisinde de hem muhasebe hem de vergi uygulamaları açısından hukuki malikin (leasing şirketinin) bilançosunda yer alır.

Leasing işlemleri Çek Cumhuriyeti'nde hızlı gelişimini 1989'dan bu yana sürdürmektedir. Bunun nedeni komunizm sonrası Çek ekonomisinin gelişme hızı ve ekonomide yeni teknolojiye olan güçlü taleptir. Ülkede leasing işlemleri, eski Doğu bloku ülkeleri arasında en gelişmiş durumdadır. Çek Cumhuriyeti, 2003 yılında 3,4 milyar Euro olan leasing işlem hacmi ile Avrupa sıralamasında 11. sırada yer almaktadır. 2003 yılı verilerine göre leasingin yatırımlardaki payı % 20'ye ulaşmıştır.

Leasing işlemlerinin % 45'i otomobil finansmanı ve % 27'si ise ticari araç finansmanından oluşmakta. Makine ve ekipman leasingi % 20 seviyesindedir. Sektörde bireylere de leasing işlemi yapılmakta olup, toplam işlem tutarının % 17'si tüketiciye yapılan işlemlerden oluşmaktadır.

Sektörde finansal leasing işlemleri daha yoğun-

dur. Operasyonel leasing işlemleri (satın alma opsiyonsuz işlemler) tüm leasing işlemlerinin sadece % 5'ini kapsamaktadır. Öte yandan toplamda % 9 paya sahip gayrimenkul leasing işlemleri de henüz gelişmiş durumda değildir. Çek Leasing Birliği, bunun nedenini gayrimenkul leasinginde uygulanan çift alım-satım vergisine bağlamakta.

Çek Cumhuriyeti'nde leasing şirketi kurmak için özel bir düzenleme ve onay mekanizması bulunmamaktadır. Çek Leasing Şirketleri Birliği'ne üye 80 şirket mevcuttur. Bunların sadece 23 adedi banka orijinli, 48 adedi ise bağımsız şirketlerden oluşmakta. 15 şirket sadece araç leasingi, 3 şirket gayrimenkul leasingi yapmakta ve sektördeki şirketlerin hemen hemen yarısı (37 adet) yabancı leasing şirketlerince kurulmuştur.

AVUSTURYA :

Avusturya'da leasing için özel düzenlemeler yoktur. Avusturya mahkemeleri leasing sözleşmeleri için Medeni Kanun hükümlerini uygulurlar. Mahkemeler leasing sözleşmelerini "finansal leasing" ve operasyonel leasing" olarak ikiye ayırır. Finansal leasing işlemleri satış hükümlerine, operasyonel leasing işlemleri kira kontratları hükümlerine tabi olur. Muhasebe ve vergi uygulamaları ekonomik mülkiyet üzerine kurulmakla beraber, Anglo-Saxon tip "ekonomik mülkiyet" anlayışından farklılık arzeder. Vergi Kanunları taşınır mallar, binalar ve diğer gayrimenkul işlemleri arasındaki ayrımı yapar. Mahkemeler bu sınıflandırmayı baz alırlar. 1999'da Yüksek Mahkeme kiralama sözleşmelerini "True Lease" (leasing) ve "hire purchase" (satın almaya dayalı kiralama) olarak ikiye ayırmış ve finansal ve operasyonel leasing işlemlerinin her ikisini de "True Lease" olarak gördüğünü hükme bağlamıştır. Bu tip bir sözleşmede leasing şirketi malı bilançosunda göstermekte ve amortisman ayırma hakkına sahip olmaktadır.

Ancak genel olarak, bir leasing sözleşmesinin belirli bir feshedilmezlik süresi varsa ve sözleşme tam ödemeli bir sözleşme ya da kısmi ödemeli olsa bile malla ilgili riskler kiracıdaysa, finansal leasing olarak görülmektedir. Finansal leasing sözleşmelerinde leasing şirketi malla ilgili haklarını, satış sözleşmesini iptal etmek de dahil olmak üzere, kiracıya devreder.

Avusturya'da leasing şirketi kurmak için özel düzenlemeler yoktur. Leasing şirketleri diğer tüm şirketler gibi ticaret kanunları hükümlerine göre kurulurlar. Ancak leasing şirketleri, finans şirketi olarak görülürler.

Avusturya'da leasing sektörünün büyüme hızı, genel ekonominin büyüme hızını geçmiştir. Ülkede, kullanılan krediler arasında leasingin payı hızla büyümektedir. 2003 yılında leasingin yatırım finansmanındaki payı

% 13 olarak gerçekleşmiştir. Geçen sene sektörde 5 milyar Euro tutarında işlem yapıldı. Toplam leasing hacmi içinde, gayrimenkul leasinginin payı % 27'dir ve Avrupa'da en çok gayrimenkul leasingi yapılan ilk 5 ülke arasındadır. Gayrimenkul leasinginin % 64'ü ticari amaçlı binalar, % 27'si ise kamu binalarına yapılan finansmandan oluşmaktadır. Ülkede otomobil leasingi de önemli bir paya sahiptir ve leasing işlemlerinin % 37'sini oluşturmaktadır. Ekipman leasingin payı ise % 10'dur.

ROMANYA :

Romanya'da leasinge özel düzenlemeler mevcuttur ve leasing işlemlerine vergisel avantajlar tanınmıştır. Ülkede Leasing şirketleri "kredi kurumu" statüsündedirler.

Romanya'da leasing, 1999 yılında kanuni düzenlemenin oluşmasıyla ivme kazanmıştır. Ülkede, leasing şirketlerinin % 20'si banka orijinli, % 15'i satıcı orijinli, % 65'i ise bağımsız şirketlerden oluşmaktadır. Romanya leasing birliğinin üye sayısı 35'dir. Leasing, esnek, projeye göre yapılandırılan bir ürün olarak ve bankaların sağlayamadığı ölçüde teminat, vade imkanları sağlama sayesinde Romanya'da önemli bir ürün haline gelmiştir ve yatırımlardaki payı % 18'e ulaşmıştır.

2003 yılında 706 milyon Euro olan leasing hacminin % 79'u araçlardan oluşmaktadır. Leasing işlemleri arasında operasyonel leasingin payı ise % 14'tür. Romanya'da bireylere de leasing yapılmakta olup, yapılan işlemlerin % 22'si tüketiciye yapılan işlemlerden oluşmaktadır.

2003 yılında ekonomide % 4.5 büyüme sağlayan Romanya'da özelleştirmenin hızlanması nedeniyle gelecek dönemde özellikle hafif sanayide, tarım ve tıp sektöründe ekipman leasinginin artacağı buna mukabil araç leasinginin azalacağı öngörülmektedir. Yine devletin bilgi işlem altyapısını ülke çapında yoğunlaştırmaya yönelik projeleri nedeniyle bu alandaki leasing finansmanının da artacağı beklenmektedir.

SLOVENYA :

2 milyon nüfusun yaşadığı ülkede 2003 yılında leasing işlem hacmi 1 milyar Euro'ya yaklaşmıştır. (995,9 milyon Euro). Bu hacmin % 33'ü otomobillere, % 15'i ticari araçlara aittir. Ülkede gayrimenkul leasingi de önemli oranda gelişme göstermiştir. 2003 yılında işlemlerin % 35'i gayrimenkul leasinginden oluşmuştur. Gayrimenkul leasingi genelde kamu yatırımlarına yönelik olarak yapılmaktadır. Slovenya'da bireylere de leasing yapmak mümkündür ve yapılan işlemlerin % 27'si tüketiciye yapılan işlemlerden oluşmaktadır.

Leasing Birliğinin 32 üyesi var ve sektörde bağımsız şirketler çoğunlukta (19 adet). Banka orijinli sadece 10

şirket mevcut. Üyelerden 3 adedi sadece araç leasingi, 1 adedi sadece gayrimenkul leasingi yapmakta.

Leasingin yatırımlardaki payı % 18 olan Slovenya aynı zamanda 2003 yılında işlem hacminde % 47 artışla Avrupa'da en yüksek büyümeyi gerçekleştiren ülke. Leasingin ülkede gelişimini sürdürmesi beklenmektedir.

SLOVAK CUMHURİYETİ :

Slovak Cumhuriyeti'nde leasing işlem hacmi 2003'te % 13 büyüme göstererek 1,070 milyar Euro'ya ulaştı. Bu hacmin içinde otomobiller % 46, ticari araçlar % 31, makine ve ekipman % 20'yi teşkil ediyor. En fazla artış araç sektöründe görülmekte, ancak yeni otomobil alımı için yapılan leasing işlemlerindeki artış % 2 iken, kullanılan otomobil leasingindeki artış % 62 olmuş.

Ülkede Uluslararası Muhasebe Standartları hem muhasebe hem de vergi düzenlemelerinde benimsendi. Dolayısıyla hukuki mülkiyet esasının yerini ekonomik mülkiyet esasına aldı. İşlemlerin % 94'ünü finansal leasing, % 6'sını operasyonel leasing işlemleri oluşturuyor. Sektörde bireylere de leasing yapılıyor ve toplam leasing hacminin % 17'si, otomobil leasinginin ise % 39'u tüketiciye yapılan işlemlerden oluşuyor.

Leasing Birliği'nin 15 adedi banka orijinli olmak üzere toplam 37 üyesi var. Mevcut şirketlerden 7 adedi sadece araç leasingi yapmakta.

ESTONYA :

Estonya'da leasing şirketlerinin çoğu banka yan kuruluşlarından oluşuyor. Piyasada sadece 5 leasing şirketi var. Ülkede 2003 yılı leasing işlem hacmi 734 milyon Euro olarak gerçekleşmiş ve yapılan işlemlerin % 21'i operasyonel leasing işlemlerinden oluşmakta.

Toplam işlem hacmi içinde en yüksek paya gayrimenkul leasingi sahip. İşlemlerin % 27'si gayrimenkul leasinginden oluşuyor. Otomobiller % 26, ticari araçlar % 14, makine ekipman grubu ise % 17 paya sahip. Ayrıca sektörde geçtiğimiz yıl sözleşme süreleri uzamış ve yapılan işlemlerin % 83'ü 3 yıldan uzun vadeli olarak yapılandırılmış.

Bir finansman alternatifi olması yanı sıra, ilave servislerin sunulduğu bir sektör haline gelen leasing işlemlerinin toplam yatırımlardaki payı % 15 gibi yüksek bir seviyede gerçekleşmiş durumda. Leasing Estonya'da finansman alternatifi olarak çok önemli bir yer edinmiş ve yatırımlardaki payını yükseltmeye devam edeceği beklenmektedir.

A&T FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Bayar Cad.Şehit Mehmet Fatih Öngül Sk.
Odak İş Merkezi .5 A Blok Kat.4
Kozyatağı-İstanbul
Tel: 0216 445 57 01 Faks: 0216 445 57 07

ALTERNATİF FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Cumhuriyet Cad. No.22-24
80200 İstanbul
Tel: 0212 231 34 34
Faks: 0212 231 50 12

ASYA FİNANS KURUMU A.Ş.

Kısıklı Cad. Kuşbakışı Sk.No.2 81190
Altunizade-İstanbul
Tel: 0216 474 02 22 pbx Faks: 0216 474 02 63

ABN AMRO FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Otlukbeli Cad. Tanburi Ali Efendi Sok. No.13
80630 Etiler-İstanbul
Tel:0212 359 40 40 Faks: 0212 359 50 50

BNP-AK DRESDNER FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Büyükdere Cad. 1.Levent Plaza A Blok No.173
K.7 Levent-İstanbul
Tel: 0212 317 53 00 Faks: 0212317 53 01

CITILEASE FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Şaşmaz Center Saniye Er Mutlu Sk. No.4 K.4
81090 Kozyatağı-İstanbul
Tel: 0216 464 49 00(20 H) Faks: 0216 410 13 38

DC FİNANSAL KİRALAMA TÜRK A.Ş.

Cemal Ulusoy Cad. Basın Ekspres Yolu 34620
Yenibosna-İstanbul
Tel: 0212 471 96 18 Faks : 0212 471 96 19

DAL FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Yenidoğan Mah.Ferhatpaşa Cad. Dalkıran Triko
Merkezi No.24 Kat.4/256
Bayrampaşa-İstanbul
Tel: 0212 613 80 90/10 h Faks: 0212 613 80 99

DARİ FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Fahrettin Kerim Gökay Cad.No.24
Altunizade-İstanbul
Tel: 0216 554 04 00
Faks: 0216 554 04 01

DESTEK FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Büyükdere Cad. Yapı Kredi Plaza C Blok
K.13-/32-33 Beşiktaş-İstanbul
Tel: 0212 325 25 50 Faks: 0212 325 25 60

DENİZ FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Rihtım Cad. No.26 80880 Karaköy-İstanbul
Tel: 0212 292 29 80/89
Faks: 0212 292 29 99

DEMİR FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Büyükdere Cad. 122/B
Esentepe-İstanbul
Tel : 0212 217 17 18 Faks: 0212 211 21 27

DIŞ TİCARET FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. Park Plaza No.22
80670 Maslak-İstanbul
Tel: 0212 345 01 60 Faks: 0212 345 01 70

FİNANS FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Akmerkez B Kulesi K:10
Etiler-İstanbul
Tel: 0212 282 10 90
Faks: 0212 282 10 40-41

FON FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Fulya Aşçıoğlu Plaza. Hakkı Yeten Cad.
No:10/18 Teşvikiye-İstanbul
Tel: 0212-343 15 00
Faks: 0212 343 15 55

GARANTİ FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Eski Büyükdere cad.Ayazağa Köyüolu.No:23
Maslak-İstanbul
Tel: 0212 365 30 00 Faks: 0212 286 77 17

HALK FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

19 Mayıs Cad. I.Golden Plaza K.2 Şişli-İstanbul
Tel: 0212 230 92 48
Faks: 0212 230 46 69

İŞ FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

İş Kuleleri Kule 2 Kat.10 80620
4.Levent-İstanbul
Tel: 0212 350 74 00 Faks: 0212 350 74 99

KENT FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Askerocağı Cad.No:15 Süzer Plaza 80200
Elmadağ-Şişli/İstanbul
Tel: 0212 334 48 00 Faks: 0212 334 45 66

KOÇ FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Kısıklı Cad.No.28 34662 Altunizade-İstanbul
Tel: 0216 554 12 12
Faks: 0216 554 12 13

KUVEYT TÜRK EVKAF FİNANS KURUMU A.Ş.

Büyükdere Cad. No.129
Esentepe-İstanbul
Tel: 0212 354 11 11
Faks: 0212 354 12 12

MEKSA FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Ebulula Mardin Caddesi Maya Meridien İş
Merkezi D2 Blok No.30 K.12 80630
Akatlar-İstanbul
Tel: 0212 351 61 41 Faks: 0212 351 61 06

MNG FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

İnönü Cad.Mithatpaşa Apt.No.92/94 Kat.1
Gümüşsuyu-Taksim
Tel: 0212 244 62 42 Faks: 0212 244 62 39

MERSAN FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Barbaros Bulvarı No.127 80700
Balmumcu/Beşiktaş-İstanbul
Tel: 0212 272 28 20 Faks: 0212 272 28 24

PAMUK FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Büyükdere Cad. Enka Binası. No:108 Kat:2-3
34394 Esentepe-İstanbul
Tel: 0212 347 34 00 Faks: 0212 356 30 04-05

SANKO FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Evren mah.Gülbahar sk.No.57 Sanko Pazarlama
İş Mrk. K: 12 34544 Güneşli-Bağcılar/İstanbul
Tel: 0212 413 69 30 Faks: 0212 413 69 31

SIEMENS FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Meclis-i Mebusan Cad. No: 125 K.3-4 34433
Fındıklı-İstanbul
Tel: 0212 251 02 07
Faks: 0212 293 35 30

SÜZER FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Askerocağı Cad.No:15 Süzer Plaza 80200
Elmadağ-Şişli/İstanbul
Tel: 0212 334 48 00
Faks: 0212 334 45 66

ŞEKER FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Nispetiye Cad.Tanburi Ali efendi Sokak No.1
Etiler-İstanbul
Tel: 0212 358 42 92 Faks: 0212 358 43 20

TEB FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Setüstü Haktan İşmerkezi No.45
K.3 Kabataş 80040 İstanbul
Tel: 0212 252 50 00 Faks: 0212 252 55 01

TEKFEN FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Eski Büyükdere cad.Tekfen Tower.No:209
4.Levent-İstanbul
Tel: 0212-357 07 07 Faks: 0212-357 08 25

TEKSTİL FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Ankara Asfaltı Küçükyalı Kavşağı İnönü Cad.
Gökçe Sk. No.14 Küçükyalı-İstanbul
Tel: 0216 489 97 50 Faks: 0216 489 97 85

TİCARET FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Yalı Köşkü Cad. Hayri Efendi Sk. No:36/1
Eminönü-İstanbul
Tel: 0212 514 82 19 Faks: 0212 514 82 18

TOPRAK FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Büyükdere Cad. No.108 Enka Binası K.5 34394
Esentepe-İstanbul
Tel: 0212 356 18 90
Faks: 0212 356 18 70

ULUSAL FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Abide-i Hürriyet cad.Celil Ağa İş Mrk.
No:9 Kat: 10 Mecidiyeköy-İstanbul
Tel: 0212 213 39 09
Faks: 0212 213 39 24

VAKIF FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Basın Ekspres Yolu.Onura İş Merkezi K.7
İkitelli-İstanbul
Tel: 0212 473 59 00 Faks: 0212 473 59 98-99

YALÇINLAR FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Yenibosna Merkez Mahallesi Köyalti Mevkii
Çınar Cad. Rubi Karşısı. İstanbul
Tel: 0212 639 08 23-24 Faks: 0212 639 08 25

YAPI KREDİ FİNANSAL KİRALAMA A.O.

Büyükdere Cad. No.161
Zincirlikuyu-İstanbul
Tel: 0212 266 62 62 Faks: 0212 216 96 15

ZİRAAT FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

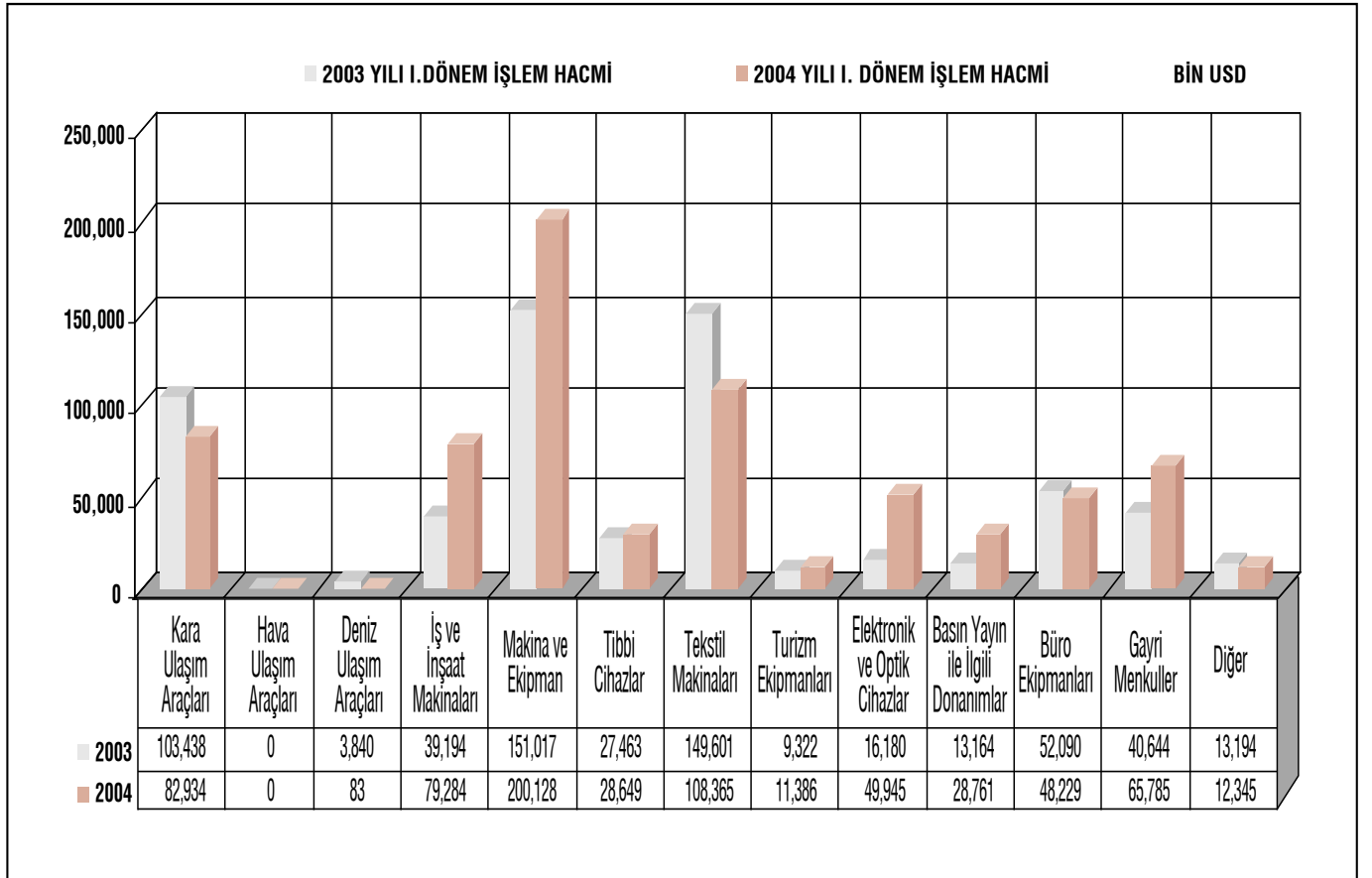
Büyükdere Cad.No.43 B Blok K.2 80670
Maslak-İstanbul
Tel: 0212 286 18 28 Faks: 0212 286 18 36

FİDER'in 2004 Yılı I.Dönem İstatistik Sonuçları

FİDER -Finansal Kiralama İşlemlerinin Mal Gruplarına Göre Dağılımı (Ocak-Mart 2004)

MAL GRUPLARI	I. DÖNEM (01.01.2004-31.03.2004)			I. DÖNEM (01.01.2003-31.03.2003)			I. DÖNEM (01.01.2002-31.03.2002)		
	Milyar TL	Bin USD	Dağılım %	Milyar TL	Bin USD	Dağılım %	Milyar TL	Bin USD	Dağılım %
Kara Ulaşım Araçları	82.934	63.246	11.58	103.438	60.843	16.71	20.887	15.613	8.75
Hava Ulaşım Araçları	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
Deniz Ulaşım Araçları	83	63	0.01	3.840	2.259	0.62	0	0	0.00
İş ve İnşaat Makinaları	79.284	60.463	11.07	39.194	23.054	6.33	22.967	17.168	9.62
Makine ve Ekipman	200.128	152.620	27.95	151.017	88.830	24.39	47.196	35.279	19.76
Tıbbi Cihazlar	28.649	21.848	4.00	27.463	16.154	4.44	9.857	7.368	4.13
Tekstil Makinaları	108.365	82.640	15.14	149.601	87.997	24.16	52.574	39.299	22.02
Turizm Ekipmanları	11.386	8.683	1.59	9.322	5.483	1.51	8.319	6.218	3.48
Elektronik ve Optik Cihazlar	49.945	38.089	6.98	16.180	9.517	2.61	10.195	7.621	4.27
Basın Yayın ile İlgili Donanımlar	28.761	21.933	4.02	13.164	7.743	2.13	3.499	2.616	1.47
Büro Ekipmanları	48.229	36.780	6.74	52.090	30.640	8.41	28.930	21.625	12.12
Gayrimenkuller	65.785	50.168	9.19	40.644	23.907	6.56	20.835	15.574	8.73
Diğer	12.345	9.414	1.72	13.194	7.761	2.13	13.535	10.117	5.67
GENEL TOPLAM	715.894	545.947	100.00	619.147	364.188	100.00	238.794	178.498	100.00
İŞLEM ADEDİ	5.340			4.975			3.214		

Not:FİDER Üye Şirketlerin Yurtiçi Kiralama İşlemlerini Göstermektedir.

Fider Finansal Kiralama Derneği'nin
Yayın Organıdır.

Temmuz 2004 Sayı: 10

www.fider.org.tr

e-mail: fider@fider.org.tr

FİDER Finansal Kiralama Derneği Adına Sahibi : Dursun AKBULUT

Genel Yayın Yönetmeni : Murat ALACAKAPTAN

Yazı İşleri Müdürü : Müge KARIŞMAN

Adres : Nispetiye Cad. Levent İş Merkezi No: 6 Kat: 2 34330 1. Levent-İST.

Tel: (0212) 284 53 10 (pbx) Fax: (0212) 281 66 47

Yapım ve Baskı: Lebib Yalkın Yayımları ve Basım İşleri Anonim Şirketi

Otosanayii Barbaros Cad. No:78 4.Levent / İSTANBUL Tel (0212) 269 64 48